

TAKAS

Kemal Özer
Efe Duyan

	SUNUS	1
	Ali Mert	2
	Neden Efe Duyan?	3
	Kemal Özer	
	Neden Kemal Özer?	4
	Efe Duyan	
	Kemal Özer'in Efe Duyan'dan Seçtikleri	5
	Sana Bakmak	6
	Yeni Başlayanlar İçin	7
	Olmuştur Elbet	8
	Üçün Biri	9
	Güzergah	10
	Marmara'nın Hakiki Denizcileri	11
	Bir Tanışma	12
	Demim Yazıldı	13
	Orta Doğu'da Kayıp Sözcük	14
	Dikkat	15
	Mavi Işıktaki Ne Yapmak	16
	Kaplumbağa	17
	Miş-li Gelecek	18
	Not	19
	Hayat Bilgisi	20
	Geçit	21
	Bu defa	22
	Bizdensiniz	23
	Gerçek	24
	Dar vakit	25
	Efe Duyan'ın Kemal Özer'den Seçtikleri	26
	Yazıt	27
	Kılıç	28
	Bildirir	29
	Sorular	30
	Beş İspanyol	31
	Haliç	32
	Bir Engel Çıkınca	33
	Şemsiyeliler	34
	Birikime İnanmak	35
	Bir Uzun Yol Sürücüsü	36
	Sonra Bir Gün	37
	Yan Yana İki Ülke	38
	Tanıyoruz Bu Ter Damlalarını	39
	Dil Öğrenmek Başkasını Anlamaktr	40
	Ailenin, Çevrenin, Kendinin Sorunları İçin Yardımlaş	41
	Orda Olmak	42
	Görüşünü Konuşması	43
	Öyle Kalsın	44
	Oğlu İp Altında Bekleyen Ananın Söylediği	45
	Oğlu Sivas'ta Yakılan Ananın Söylediği	46
Kapak tasarımı		
Murat Gören		
Teknik sorumlu ve uygulama		
Akgün Karakas		
Baskı		
Turap Tanıtım Hizmetleri		
Matbaacılık ve Reklamcılık		

ÖNSÖZ

Her yaşta "cins-i Latif"e, senelerle ilgili anıstırma yapılmayacağını bir yerlerden biliyorum ama şiir kitaplarının önsözünde yas söylenir mi, işte onu bilmiyorum. Cehaletime verin o zaman. Biri yetmişlerinin başlarında genç bir anıt, diğeri güneşli yirmilerinde genç bir ısk. Bir araya gelmişler şimdi. Birbirlerini usta çırak olarak görmüşler. O da yetmemiş, birbirlerinin şiirlerini seçmişler. Yine yetmemiş, neden böyle bir seçim yaptıklarını söylemişler. Daha da yetmemiş, bu kitapları bir seri olarak düşünüp değerlendirmişler...

Neyse uzatmayalım, bu kalibrede şairler yetinmek nedir bilmez zaten; bütün usta ve çıraklara duyurulur, tren kalkıyor...

Benden sadece, ilk vagona binmeye kalkışan değerli yolcularımızın biletlerini kontrol etmemi istediler. Usta çırak derken, şiir yazıp kalfa olacağımızda, önsöz yazıp kondüktör olduk anlayacağınız. Uzatmayalım, baba mesleği, Kemal ağabey daha iyi anlar "tren işleri"nden; ancak o artık makine dairesinde. Hatta adlı adınca, Türk şiirinin lokomotiflerinden. Evet, önce bunu bilin; sağlam bir şiir yolculuğuna çıkıyorsunuz.

Son yıllardaki söyleşi ve buluşmalarımızdan, kendi adıma onun kitaplarını "didikleme" girişiminden hareketle, Kemal Özer'den "bende kalan onlarca görüntü" arasından birkaçını seçecek olursam; onun, yolculuğu, arayışı ve mirasında önemli bir yeri olan, üç kritik cümleye açlıyor benim vagonun pencereleri:

"Konusu edebiyatın kendisi olan ya da kaynağını edebiyattan alan bir edebiyat karşısına, konusu yaşamın kendisi olan ya da kaynağını yaşamdan alan bir edebiyat çıkarmak", birincisi. "Şiir geldi sözcüğe dayandı görüşü karşısına, şiir geldi sorumluluğa dayandı görüşünü çıkarmak", ikincisi. Ve hayatna rehber yaptığı atasözleri arasından, "en son umut ölü", üçüncüsü.

Şimdilik bu üçünden haberiniz olsun ve kalanlarını onun onlarca kitabı arasından siz kendiniz çıkarmaya çalışın; "bütün yollar boyunca"...

Makine dairesinin yeni çalışanlarından Efe Duyan'ı ise kişisel olarak tanışsam da, şiiriyle çok fazla tanımiyorum açıkçası. İtirafa başlamışken devam edeyim, orta ve genç kuşak şairlerin şiir dinletisine denk gelirsem bir yerlerde, en kısa yoldan nasıl çıkabilirim buradan diye düşünüyorum genelde. Şimdi tek dileğim, Efe Duyan'ın bu kategoriye girmemesi.

Şiirine dair hafızamı zorladığımda, en çok, "boyacı çocuk"unu hatırlıyorum onun, Yaşamın içinden geldiği, gözümde o çocuğun fotoğrafını cantalandığı, "o anı yakalayın" yansıttığı için beğenmişim bu şiiri. Baştan söyle bir tutuyor, sonra sokağa atıp "hadi bakalım" diye sarsarak bitiriyordu şiiri. Aynı günlerde, "Nikbinlik'i nasıl buluyorsun" diye sormuştum, yanıtlıyorsa bir Ankara ziyareti sırasında; "bazı şiirlerin ve özellikle de o şiirin bende iz bıraktığını" söylemişim. Umarım, Kemal Özer'in sectikleriyle birlikte, uyarıcılığı ve yönlendiriciliğiyle, o iz yerleşecek, büyüyecek, gelişecek. Bu arada, şiirlerini derli toplu ve bir arada ben de sizinle birlikte ilk defa bu kitapta okuyacağım. O halde, "hadi bakalım" diyelim. Bir de şiirleri Kemal Özer seçmiş, daha ne isteyelim...

Birkaç söz de bu çalışmanın mantığına dair söyleyecek olursam; sanırım böyle bir kitap hazırlandığında, "kuşaklar meselesi"ni atlamak, doğru olmaz. "Kuşakların çatışması ve çakışması da, en az uygarlıkların çatışma ve çakışması kadar önemlidir" desem; o da, doğru olmaz. Kanımca çok takılıp kalmamak lazım bu meseleye. Zira mücadele birleştirir. Bir mücadelenin içinden geçerek yazıldığında, toplumsal sorumluluklar es geçilmediğinde, çatışmalar bile ortak iradeyi besleyebilir. Mücadele gibi, sanat ve şiir, ona dair estetik kavrayış da birleştirici olabilir. Yeter ki kuşakları bölmeye, mirasın aktarılmasını engellemeye çalışsan "darbeler"e karşı da, mücadele edebilirsiniz. Yeter ki, olgunluk ve gençlik çağları, birbirinden öğrenip birbirini besleyebilirsiniz. Daha çok "yeter ki" bulunabilir ama şimdilik bu da yeter...

Unutmadan, "şairler arası kuşaklar meselesi" tartışıldığında, bir de "zar atma meselesi"nden söz edilir. Usta şair, çırağın şiirini beğenip seçer ya da seçip beğenirken "onun için zararını atıyorum" gibi fiyakalı bir söz yapıpıtırır. Ancak benim bildiğim Kemal Özer isini şansa bırakmaz, kumar oynamaz. İlla atacaksın diye çok ısrar ederlerse de, en usta tarafından, zar tutar.

Son olarak; Kemal Özer'in en son ve kanımca en yüksek kitabı "Sevda Buluşma"yı hâlâ okumamış olanlar varsa (ki bu çalışma için seçme yapmamış Efe Duyan oradan, mecburen arayacaksınız sağdan soldan, kitapçıdan, kitap fuarından), şiirin tadı, şairin duyarlılığı, Türkçe'nin olanakları, yaşamın sevdaya dair bıraktıkları hakkında çok önemli şeyler kaçırıldıklarını bilsinler ve bir kez daha düşünsünler.

Umarım, Özer'le Duyan'ın bu "şiir buluşması", bu "mücadele buluşması" ve bir anlamda "estetik hesaplaşması" da; "Sevda Buluşma"nın bende yarattığı büyük etkiye benzer duygu ve düşünceler uyandırabilir okurda...

NEDEN EFE DUYAN?

Aynı kitapta onunla yan yana gelmekte beni heveslendiren ne buldum ki? Sıralamak istesem, ilk bakışta söyleyeceğim ne varsa, hepsi de beni duraklatmaya daha yatkın. Bunca yitir süzüle süzüle bende bıraktığı tortuya denk düşmüyör hemen hiçbirini.

Dizeler, sözcükleri yan yana getirirken, aralarında açık kapalı hecelerden bir uyum gözetmeli bana göre. Sözcükten sözcüğe geçerken, okuyanın diline akışkanlık vermeli. Yalnız ses olarak mı? Sözcüklerin sıralanışında anlamı da gözetilen bir uyum, imgeyi de kollayan bir akıcılık gerekmez mi?

Ya dizelerin alt alta gelirken kollayacağı bütünlüçlük? Ya şiir cümlesini oluştururken ancak bir solukta söyleyişe şığacak kümelenmeler?

Dize kümeleriyle ilerleyen şiir cümleleri, hem imgeleri akıtırken bütüncül bir imgeyi çıkarmış olacak ortaya, hem organik bir yapıyı kurmuş olacak. O yapı kurulduğu için, şiirin ne söylediği önem kazanacak. Ne söylediğine baktığımızda da bizi "yaşanan"la soluk soluğa getiren bir sanatsal heyecan duyacağız.

"Bana göre" dediğim bütün bunlar, Efe Duyan'ı bana yakın kılmıyorsa, yan yana gelmemizi sağlayan ne? Benim zamanla kabul ettiğim, yıllardır benimsemekte sakınca görmediğim "bana göre"ler onu baskaldırır ya yönetiyor. Dizelerin birim olarak işlevine baskaldırıyor. Dize içindeki uyuma, dize kümelerinin şiir cümleleri oluşturmasına, bu cümlelerden varılacak bütüncül imgeye ve kurulacak şiirsel yapıya da. Verili olana uymak istemiyor çünkü. Tam tersine, onu altüst etmeyi seçiyor. Şiir ortaya çıkacaksa, göze aldığı bu boşuşmadan, bu didişmeden çıkışını istiyor. Ancak o zaman, yazdıklarına "benim" diyebilir de ondan.

Burada, benim açımdan önemli olan, bu baskaldırının kökeninde "yaşam"ın yer alması. Şiirle bu didişme, yalnızca şiiri değiştirmek, başka türlü şiir söylemek için değil. "Yaşam"ı söylemek istiyor ve bunu da söyleyeceği şiiri arayarak, bularak, kurarak söylemek istiyor. Tıpkı "bana göre" olanlar, benim arayıp bulduklarım, kurduklarımın nasit olustuyusa.

Efe Duyan için de sonuç zamanla ortaya çıkacak. Bu sonucu şimdiden tanımlamaya çalışmak yerine, onu bu sonuca götüreceği sanatsal arayış çabasına alan açmalı. Kaynağı yaşam olan her eyleme olduğu gibi.

Kemal Özer

NEDEN KEMAL ÖZER?

Kemal Özer üzerine yazmak zor. Yarım yüzyıldan beri edebiyatın içinde, hakkında kitaplar dolusu yazı yazılmış bir yazar üzerine, öncekileri tekrarlardan konuşmak epey zor.

Ama neden Kemal Özer?

Kemal Özer, kendisinin de sıkça belirttiği gibi, Soğuk Savaş atmosferinde, toplumsal kaynaklarından yalıtılmış bir sanatsal ortamın içinde başlar yazmaya. İkinci Yeni'nin ortaya çıktığı dönemde, bu hareketliliğin içinde yer alması, yine kendisinin defalarca belirttiği üzere, doğaldır.

İlk cevap buradan doğuyor. Bizim kuşak da, önce '80 darbesinin dağıttığı, sonra Sovyetlerin çözülüşüyle direncinin de zayıfladığı bir ortamda adım attı edebiyata. Kemal Özer'in ilk üç kitabı sonrasında, tümden vazgeçtiği İkinci Yeni ile ruh akraba bir şiirsel gelenek bizim de çevremizi sarmıştı, hâlâ da öyle. Buradan çıkmak, toplumsal sanatın yeni yüzyılda bir tavır geliştirmesini sağlamak için başlı başına bir dönüşümü gerektirecektir bizim kuşak için. Kemal Özer, sanatçının hem kuramsal hem metinsel düzlemde, dönüşebileceğini, kendini kırarak defalarca aşabileceğini şiir serüveni boyunca göstermiş bir şair.

Kısaltık şiir seçkisinin bile ortaya koyabileceği tüm bu kırılmalar, sanatın toplumla buluşabilmesinin ve sanatın dünyayı değiştirme mücadelesinin güzelliğini ortaya koymasının aracı olarak gerçekleşti. Bu perspektif içinden çok geniş bir yelpazede ürünler verilebileceği bu şiirlerle ortaya çıkıyor.

Kemal Özer şiirinin bu çeşitliliği içinde, kısaltık bir seçki yapmak aslında bir dizi tercih anlamına geliyor. Seçimin yoğunlaştığı şiirler, Kemal Özer'in belli dönemlerini ya da belli eğitimlerini öne çıkarıyor. Bu tercihler, bir anlamda, Türkiye şiirinin genç kuşağı için, benim bakışımda bir yönelimi işaret ediyor.

Son olarak, birkaç defa yazmış olduğum halde tekrarlayabilirim; önemli olan şair olmaktır, şiir nasılsa yazılır. Şairlik, ilkel toplumlarda büyücülerden bu yana bakılırsa, bir bilgeliktir. Şairin yazdıkları kadar, duruşu önemlidir. Şair, yalnızca yazdıkları ile değil, yaşama bakışı, yaşam içinde konumlanması, yaşama biçimi ile de önemlidir. Şair olmanın değil ama büyük şair olmanın olmazsa olmaz koşuludur bu.

Kemal Özer, hem siyasal olarak, hem de insan olarak tutarlı, dirençli ve mütevazı bir portre çizmiştir. Benim okuduğum ve karşılaştığım Kemal Özer, bu anlamda da bizim kuşağın yolunu açmaktadır.

Efe Duyan

10	<p style="text-align: center;">Kemal Özer'in, Efe Duyan'dan Seçtikleri</p> <p style="text-align: center;">SANA BAKMAK</p> <p style="text-align: center;">Ters çevirip kaçtığında küçük kız gökyüzünü ilk kez görür kaplumbağa</p>
----	---

OLMUŞTUR ELBET

Çocukluğum beni yanıltmıyorsa
O zamanlar eve geç gelmek
Hayattan saklanan büyük bir sırdı
Kim bilebilir
Bazen birkaç dakika
Bir trene binmek kadar önemli,
Ömür dediğin;
Bir insana yetiŐmeye çalışmaktır
İcini dökmek için.

Sevmek yanıltmıyorsa beni
İki insan arasında boşluğu kaldırırken
Sağla tutulur anılar
Koyduktan sonra soluna tabağın..
Ben ayak izimi bine katlamıŐım
Silmek isterken bir zamanlar
Neden sevmediğimi sormayın bitmiŐ şiirleri
Ömür dediğim; gemisten
Geleceğe terfi etmiŐse tek gecede

İçindeki boşluk ele vermiyorsa sebebini
Geveze bir söfördür yalnızlığından
KarŐılıksız bir aşkı en sapa yoldan götürür..
Yolunu neden kaybetti diye sormayın!
Özlem yanıltmıyorsa beni
hatırlamak, yer açmaktır bir yenisine..

Bilerek bıraktığı balonu
OlmamıŐ mıdır bir çocuğun?
Hatızam hep yanıltsa da beni
Sen hınzır bir gülüŐün koluna girmis
Ankara'da yardımcı olurken sonbahara
Hava erken karardığında
Üzölüyorum hâlâ, bütün çocuklar dağılacak
O nasıl soru? Olmuştur elbet!

DEMİN YAZILDI

Gençlik, uzaklaşan bir kara parçası
Küpeştede ağlarken Namık Kemal

Yaşlanmaksa, yeniden doğacak güneş,
Kamarasında deli fişek Mustafa Şuphi

Aynı gün alınan bilmem kaçınıcı lastik top
Bu durumda yaşamak,
Birazdan yine yan bahçeye kaçacak

HAYAT BİLGİSİ

Yorgunlukla doludur yalnızca
her gece, günleri geçirdiğim siyah poşet
kısa bir sohbet karşılığında
kurtuluş parkında ayaşlara dağıttım biraları;
yeniyetme bir kokoreçciye,
Sakarya'yı tarif etmeyi
sana bırakıyorum...
düşlerin hep birlikte tökezlediği sokaklarda
kova kalecileriyle mahalle maçları olmasa
kimin aklına gelir
kallavi bir küfürle savuşturmak bezginliği

boş bir cüzdan gibi cebimde hep çocukluk
top oynadığımız kola kutusu
kaşımda hâlâ;
hani teneffüslerde almıştık diplomamızı...
bir ders boyunca kırpmadan gözümü
bakabilmekte övünürdüm ön sıradaki kıza,
sözümüz sözdü, nerde ilan yapıştırmak yasaktır
tabelası varsa
bir güzel kapatacaktık üstünü,
bütün üzünlere
bunun bir yanlışlık olduğundan bahsedecektik.

şimdiyse, herkes bir yalnızlıktır tutturmuş
yaşamı geçiştirme derdinde... ya ben?
anahtarlığında asılı ilk sevgilim
var mı denemediğim kâğıt?
hâlâ mektuplarını çıkaramadım içimden
yırtıkça tıka basa çekmeceler..
seksek oynarken kavga eden kızlar olmasa,
olmasın, giyimine göre müşteri beğenen taksici,
sabah aksiliği üzerinde bir kasiyer
kepenkleri açarken can sıkıntısı olmasa, sen olmasan
Ulus'ta tezgahlarından tamamlamak
gelmezdi aklıma yarım kalmış bir şiiri;
ortalıkta biraz yoksullukla, altlarda kalmış
biraz daha yoksulluk vardı

Gençlik Parkı'ndan kaybolana kadar,
şaşaalı bir masalın bütün palavralara omuz attığı
yaşamlar seriliydi banklara
ne bulamadıysam herkesten eksikti
yine de, puslu bir sabah temizlik yaparken
garsonun birine günaydın demeyi
sana bırakıyorum...

16 bugün hiç kaytarmadım
iki kere de güneşe bakıp
mutluluğu seçmeye çalıştım;
güzel bir günbatımı sordum yolda
herkes
başka yere bakarken sustu.
konuşmak

Ankara'da asılacak tramvay arayan çocuklara kalsın
günlerden yine Çıkrıkçı Yokuşu
sigara kağıdına sarılı umut
çok denedim bırakmayı,
olmadı..
yorgunlukla iyi kötü geçinip gidecektik ya,
sevgiyi yakama tutturacak kimse kalmamış
yanımda
sabah ayazına meydan okuyordu bir simitçi
bir çay içmeye çağırdım eve
giderken de biraz
inat sıkıştırdım avucuna

önümüze nizami ölçülerde çim sahalara
seriliydi sanki,
ama doksantı dakkaya bir frikik ayırttım tam
Sergenlik
birkaç pas hatası yapmışız çok mu?
defalarca söyledim,
hayat bilgisi dersinde tek şey öğretilmelidir:
ikinci et ömrün dışında
Ulus'ta her şey bulunabilir...
Gençlik Parkı'nda bir gölet
kafa tutuyorsa açık denizlere
lafı olmasın aramızda sevginin
bak ömrümü yakın tutuyorum ömrüne
buz tutmuş Ankara'sında bütün sakarların
birbirimizin düşlerine tutunalım diye

17

ÜÇÜN BİRİ

sokaklara ilk kandili kim yakmışsa,
ha Beyoğlu ha Roma
bu kenti baştan başa yakmak ona düşer
ortak kaptan bira içerken mısır'da
yazmışlardı bir tapınağa
buz gibi fiçileri dört yana saçıp
bir kibrit atmanın ancak
iksiri olduğunu unutmanın..
oysa barutun icadıyla öğrenilmiştir:
bir kent yakılabilir,
hiç bir şey unutulmaz.

bir güvercini ısıtmak için ceketine sokmuşsa
kopkoyu biradam
sırf üşüyor diye aynı simitçiye uğruyorsa bir diğeri
bir türlü diyememişsem çöpcülere,
düşmüş yaprakları ne kadar sevdiğimi;
çekindiysem her seferinde sırf benim yaşımda
diye
tezgahını çıkarırken yardım etmeye eskicilere
sahafalarda kitapların tozunu gizli gizli
içime çekiyorsam
gemiciler
dillerinin ucuna gelmiş bir cümleyi söyleyebilmek
için mi
açılırlar yoksa

18

hayallerimde bir görünüp bir kaybolarak
adımlarca dağıtmak şimdiki işim
izin kalmış geçtiğimiz her yerde,
bir sokak
üç ay öncesine bağlanır mı bazen?

buzdan bu hava değmez mi hasta olmaya?
sadece yazın vapurda dışarıda oturanları
bu yüzden sevemedim
çöpleri karıştıran bir çingene
oyuncak bebek bulunca sevinir en çok

kış gize aldıkları için
çünkü ağustos böcekleri
uçabilirler..
ben senin kapını çalacağım..

burada dört mevsim var
üçü kış..

19

GÜZERGAH

Galata Köprüsünden başlar her yolculuk
İstanbul'un II. Selim'dir biraz da şaşkın
biraydı tavlaydı derken her an harcanabilir
ama asırlık birer ağaç gibi dizili köprüye
koyaları boş olmaz amcaların,
balık olmazsa üç beş anıdır fıldır yüzen...
jönüdür bir zamanların es geçmek olmaz eski
köprüyü
Rum ateşine referansla yandıktan beri
Hasköy'de çökmüş bir iskeleye kapı komşu
satafatlı günlerin serumuyla basar suya

midyecilerin el çabukluğunda iskele çıkışı
efkar değil de belirsiz bir isim tamlaması
bir bina, sonra bir bina daha derken
en kıyak yerinde takılır çünkü deniz
Karaköy'den kaptırtıp,
zırt pırt bölünen bir uykudur yürümek
kitaplara layık manzaramızda bir çingene
küfrünü idareli kullanmayı öğrenir

nargileciler kan kadesi Amerikan pazarında
sırtları denize dayalıdır, kabadayılık oradan
yine arka sokağın karasından doğacak gece
bu arada nargilenin başına bir operasyon yapıyor
be kamil
su suratsız mevsime bir de Arnavut kaldırımına
çökmüş ağrıya
Levent'le bir tavla atmadan nereye gitsem
yarım kalıyor çocukluğumdan
hep aynı yerden geçiyor gül satan kadın
her yolculuk, bir çingeneye misafir gitmekle başlar
kaldı ki çingenelerde misafir odası ne gezer.

20

hadi Tophane her yere biraz uzak
Venezüella da o kadar uzak mı gerçekten,
oysa Küba'nın yanı başı simdilerde
ya tineriyle su çocuk, adını bilmek,
kaç ansiklopedi eder?
arada kırkırdayan iki üç park bir kenara
ki sürekli rol çalarlar Mimar Sinan'dan
bu yürüyüşlerde sohbet geçmez
her yolculuk, ikinci bir kişiyle başlar.

insan, birer çay daha almakla...

sırt çantanda boyundan büyük fikirler
kılığında Nusretiye'nin çimlerine serili
bir cinayet faili
bir sokak köpeğinin ismine meraklanmış
vapurda kaç kurulmuş gizliden bira içerken
kırıktır kapılar, eski konak değil, çelik kasa belki
meşhur soygunlardan da biri işte
koşmaya başladıktan sonradır
en matah düşünmek
başkasına anlattıktan sonra başlar

her yolculuk, dönerken başlar

21

MAVİ IŞIKTA NE YAPMAK

1
gökyüzüne eş anlamlı kaç sözcük varsa,
karanlıktan türemiştir

buzlukta unutulmuş bir şişe sevgi
çıkarılmamışsa kayıtlardan...

çöpçüler ısrarla düzeltirken bazı incelikleri
bazen okuyamazsa insan bir gülüşü

bir insana beş kala göğün rengi
çocuklardan hangisidir?

bu hüznü bir yolculuk hazırlığıdır
son kez konuşulacaksa
sadece gözlerinle anlat
gökyüzünü idareli kullanalım

2
bir yalnızlık tutuyorum aklımdan, dilek değil
sana vermek için gözümle papatyalar,
fazlası yok zaten
ağzım dize dolu, kimse dinlemiyor....
sanki yaşama kestirme çıkacak her bakış
birine anlatsam karanlığı...

kafaya dikilen ayrılık boğazı yaksa da
her başlamak ütüsüz giyinmektir
çünkü bu yinelenmek değil
hüznü bir yolculuk hazırlığıdır

çünkü her tabelada senin şehri arayacağım
gökyüzünü bitirmeden kalkmam bu masadan

3
sen, boş bir defterin afili etiketi
bir yerinden ilikleyip gidiyorsun ne varsa içinde.
parmaklarını güzelleştiren sihir değil
düşünceli bir günün iyi geceler öpücüğü müdür
Ankara'da şaşkın bir ufuk çizgisi hiç

mevsimlerden kahverengi ceketini giymissen
erkenden kapanırken bu kentte her yer
istasyonda şaşkın yolcuları karşılamak için
çiçekçiler açıktır

bir kentin bütün banklarını bilsem
aksi bir sabah yağmurla geçirilmiş olsa
gözlüklerim telaş, aklımda yürümeyi öğrenen bir çocuk
her sokakta, neden
önceki sokak

çünkü her başlamak
gözünü kapamandır biraz
bir anı arıyorum ceplerimde
bir terslikte içime göz kulak olacak,
seni özletecek, rüyamı önceden ısıtacak,
gözlüklerim hep telaş, aklımda... yok hiç bir şey
yalan yanlış bir adres, o kadar...
şimdiki zamanı kaçırmısam,
saklanmış biletleterisin geçen yazın
tutsa bile adres, ne yazar...

her yer kapalıyken
çiçekçilerdir açık
kuşlar her sözlükte
yalnızlığın karşısına bu yüzden yazılır

bir çocuğun renklerinde düşünsem seni
yürümeyi öğrenir... ve gider

24

4
bakkaldan dönerken ucu kemirilmiş
bir hevestir şimdi
yaşam

gözlerimden yırtılmış bir sayfadır
gökyüzüne bir bakışından kestirme çıkıyorsa
o sayfayı sen dolduracaksın

bir yolculuk hazırlığıdır
sen saklayacaksın biletleteri
vardığımız ben sevineceğim

gökyüzüne eş anlamlı kaç sözcük varsa
ya güverteden ya tren penceresindedir
belki de yalnızlıktan
bu yüzden ne zaman ışıklarda durduysak
mavi yandı.

25

KAPLUMBAĞA

1
kaldırma fırlatıldığında bir gül
hüznü sokaklara paylaştırır çöpçüler
önce sola, sonra sağa bakmadan
girme demiştim kimsenin ömrüne... girdin.

vedalar uçururken Haydarpaşa'da
kopya çekerken bir makinistti başkalarının geçmişinden...
bir düşe pislemiş güvercin, şans mı?

alkollü bir uğultu kaplıyor yemekli vagonu
bir çırpıda sayıyorum bütün istasyonları
değinmedik incelik kalmasın ardımızda

kalkış düdüğü çaldığında
bir bakış aniden iniyorsa aşağıya
hüznü biraz da içlerine atar çöpçüler

bütün söyleyeceklerini cevap kağıdına geçirmeden
girme demiştim kimsenin ömrüne... giremezsin

26 bir düşe pislemiş güvercin, belki şans...
tek lakırdı etmeden bir biletciydi üzerine bol her suskunluk
söylenmese olmayacak bir seyler arıyorum
tek hareketle toparlasın içimdekileri

öyle bir dize yazsam ki
çekip çevirse onlarca yolculuğu

2
tek bir ayrılığı tamamlıyorum bunca vakittir,
ufuk çizgisi ne anlama gelirse o adresi...
az önce kapanmış kapıda çaresizliği

lokmalara ayrılmış bir ömür büyütüyorum içimde
mendil satan kızın ardında gidiyor dünya
çıkamaz
bir daha gözlerimden

Anadol motoruyla bir senfoniyi sevdirmeye çalıştın
bisküvini bir cambazın dengesine banıp...
açıktan aldın dürüstlüğü.
ahlak kurallarını portmantoya asmadan
binmezsın Üsküdar'dan motora

güverteye pislemiş güvercin, kıyıya yaklaştık demektir
sadece bir tayfa mıydı, ufku gözden yitireli çok olmuş
denizcilerin her limanda
deniz kokusuna dayanamadığı saatleri
bir de kustuğu köşesi vardır

telden caydırmaya çalıştın kırk yıllık cambazı...
caydıramadın.

27 bir boşluk arıyorsun içinde, yok.
bir parça anlam, her sabah ekmeğin üzerine...
bütün bildiklerini portmantoya asmadan
aşık olma sakın... olamazsın

3
cebine doldurulmuş birkaç anı hariç
hemen hiçbir şey yok çantanda
manzara değişince can sıkıntısına ihtiyaç
kalmayacakmış
gibi...

mendilci kız olmadık anlarda durduruyor dünyayı
ömrümün beş dakika aralarında, yok iki çift lakırdım

kaldırma fırlatıldığında bir gül
insanları sokaklara paylaştırır çöpcüler
tek bir ayrılığı erteliyorum bunca vakittir.
uç uca yakılmış vedalar bir köşede
üzerime kokusu sinmiş her birinin
dolapta unutulmuş bir giysi nasıl birini anımsatırsa hep
anımsamak da, unutmaktır biraz

bütün sevdiklerine bir bir değinmeden
kimseyle göz göze gelme... kaybolursun

4
yerlerde posetler, bilet yırtıkları,
birkaç parça veda, yarım kalmış bir cümle
İstanbul'a gelen trenler
-yor ekinden kaçan fiillerle doludur
sanki her penceresine dayamışım başımı
her gün ayrı birinden iniyorum

bir kapı çarpılmışsa yaşamında
biri bütün söylediklerini toplayıp gidiyorsa evinden
sokaklarda mendilci kıızı ara
ne diyeceğini, sonra düşünürsün.

bütün bildiklerini portmantoya asmadan
aşık olma sakın... olamazsın

BİR TANIŞMA

gülerken gülerken sen, tek sözcük yeter mi anlatmaya?
Bahçesehir iyi ki dibi cehennem
yolu sasırdıkça sana yaklaştığımdan
o benzinci senin bu sapa benim iki aceminin bozuk
asfaltında

bin bir sarhoşluk hikayesi bir yana
efendinin efendisi çocuklarız
madem memleket rakı sofrasında kurulmuş
orada kurtarmak olmaz
yine de devlet dairelerine karolarda sekerek gireriz
kravatsız ve gömlekler dışarıda rengarenk

bin adabı içinde sevmenin,
gül satan kara çocuğundur
tarihin en kallavi gizi
tozlar ciltler içinde kurutulmuş...
verdiği çiçekten anlaşılır sevdiği
hiç konuşmayan bir travesti mi,
pencerede bir kız girilmesi yasak semtlerde,
yeni başlanmış bir liseyi ya da?
birinde unutulmuş kahkahalar
birinde piyasaya çıkılacak neresiyse artık
birinde vakit var daha

30

bin adabı içinde konuşmanın,
doğaçlama cevaplamalı her soruyu
kim hiç ninni dinlememiş kendinden
yorulmuş bir kadından
sanır ki önceden hazırlanmış
cümlelerle geçilir sınıf
ama çekilecekse kopya
yenirci ağasından çekilmeli,
kızın biriyle kapanmış hamama
kulagi kesik'lerden ilki,
inci küpesi hâlâ gezinir kanalizasyon borularında..
ya da Ann Mary'den, korsan kılığına girmiş
limanlardan biri olmaksızın
adam cezası kalktıktan sonra hamile olduğu için
küfretmeye devam ettiği hakkında tek bilinen

bin adabı içinden kaçmanın,
çocuk romanlarındaki!

Çin Seddi'nin uzaydan sonra görüldüğü tek yerdir
gözlerini saran bu hangi renk
demişti ki Tanrı Gagari'n'e
yokum ben

neydi neydi adın, yetecekmiş gibi tek sözcük?
yine de taa o zaman demiştim,
lütfe kal biraz daha

31

GEÇİT

ne kadar üzgün varsa su küçücük evrende
belli ki üzerine alınmışsın, bu iyi
düşlerini de idareli kullanıyorsun
ne arttırdıysan bir sohbetten,
aynı kahkahada hepsine rastlamak olasıdır.

"hani bazı sehirlere yalnızca camdan seyretilir"
öylesine yalnız ki manzara karşısında...
bölüşmek, bir yakınlık tarifiyken en zorundan
yaşamda yanına bir kişilik yer açmak... sen suna
imkansız desene

bir yandan yenilerini sırtlamak varken aynı sevgide;
bazen tek kelimelik bir cevap,
üç beş hayali susturacaksa
dilim sürçmeden gökyüzüne bakmamam artık,
ya gözlerine?

bir özlem ötemdesin hazır,
bir evren var aramızda küçük lokmalarla sevmek için...
saçların bana geçer yepyeni bir alışkanlık gibi,
üstüne üstlük avucunda benim çizgilerim, bu daha iyi
ben kadere akıl hocası olurum,
sen bir taşbebeğe
Gepetto baba
ben yere düşürülmüş bir anı, sen iyi çalışılmış
yalnızlık
bir keder beğenirim, sen rengarenk
ben çakıl taşı sektirim içimde, sen yoksun
sağımı solumu karıştırmadan gökyüzünü
tutamam artık
ya ellerini?

32

yaşam ki, hiç bir rüyasını anımsamaz
bazen beni de anımsamaz
çocukluğa dönmeden gökyüzünü ezberleyemem
artık
seni zaten ezberleyemem

perdeler açtıkken kimseyi sevmeye dediydim ya
önemi yok, acı artık sınırlarını
içine kapalı bir ayrılığın
tanıştırdım çoktan herkesle
bırak da, içimizden geçsin söylenmemiş ne varsa

çekmecelerden birindeydi dünya, sen yoksun
benimle ilgilenmeyen bir kıza tutunur gibi eminim bundan
çünkü dalgınlığı iş edinmişim hüznün çıkışlarına
çünkü elimde ne varsa, aynı umuda yatırdım
bak, ucundan bucağından acılar tarihine geçiyoruz
ceplerinden birindeydi aşk
düşürmüş müsün? işte bu kötü....

bir bakmışsın sokağında oynayan çocuklar yok
en çok yalnızlığa çekmiş geçen yıllar
bırak da,
için
içimden geçsin

33

MİŞ-Lİ GELECEK

ders notları arasında kalmış iki dizeyim
öndeki kıza senelerdir yazılan...

miş-li gelecekte kaçardım
tepeleme bulaşık buldum yalnızlığı...

her gece yeniden kuruyorum aşkı
yürüyüşünden geleceğimi silmiş kadına.
bir bakışa sığılır mı hiç? sığdım!
sarhoşlara yerini bırakmasını bilen günesti;
gülümsemeyi,
korkak bir padişahı çizerken, ressama ilıstiren..

gönüllüyüm
İstanbul'u, iskeleye bağılı bir sandaldan anlamaya

ikinci tekildi kimliğim
uzaklaştı toplamadan haladını içimden
usulca kapamalıyım kapısını aşkın

çarpım tablosundan habersizdir kuş
bekler mi gülüşümü?

ağaçaltıyım kimsesizlere..
müzik kutularından farkım mı?
aynı şarkıyı çalıyorum her yalnızlığa

gezinim sana,
nottarımda hâlâ aynı dizeler
kendimi dinledim bir deliden
beceriksiz falcıya emanet günlerim

yokum ders kitabında oyuncakçılının
rüzgar koruyor
içinden fırtınayı atmayan kadını

gönüllüyüm
İstanbul'u, iskeleye bağılı bir sandaldan anlamaya

NOT

bir miting hazırlığında acemiliğin,
acemilikten başka her şeydi
ilk kez açılan bir pankartta heyecanı örmek için
sabtremeyi bir kaç gecede söktün

ömürlerini poşetlere doldurmuş amcaları
evet, biz ebelemeye çalıştık...
tabureleri denize dayalı kahvelerden biriydi
dargınlık olmaz dünyayla aramızda...

Moda İskelesinin ucundan
tapusu geçmez hiç bir yerin
eşit bölüşülür tabaklarda manzara

sahaflarda suç üstü bulunabilirken her tür incelik
ölüm geçirilir bu sokaklarda...
balkonlarda kurduğumuz utanç
taş çıkartır meshur renklere
yeni bir sevince yer açmak için
hiç bir acı unutulmaz

İstanbul'un her yerinden görünüyor yoksulluğumuz
çalışkan öğrencileriz denizin ön saralarında
gecekonduları ders çalıştırmak için
not alıyoruz umudun her dediğini

36

BU DEFA

hesap hatasından kopmuş bir fırtınasın
fiyakalı bir caka gibi
dört dönüyor elinde acemilik
dar geldin bu şehirde sokaklara

hayalinde birer cesaret madalyası yakıştırıyorsun
pazartesi törenden kaçan çocuklara

hırsızdın, öncelikle buzdolabını karıştıran
bu defa, çalabilirsin kapıyı

rüyaları üzerine damlatmadan uyanıyorsun ya
basit bir hevesi her yanına buluşturmasan olmaz...
bunca sabahı,
bak bir oturuşta yaşadın.

ne vardır bir eskicinin arabasında
ya anılarına iştirilmiş bu gülücük?
senin, özel bir tarifte içinde ısıttıklarından...

kocaman "taklitler gerçeğini yaşatır" tabelasıyla
Sultanahmet köftecisi Selim Usta'da yiyorsun yemeğini
yazamadığından şikayetçi bir öykücü için
ise yarar bir şey bulamasan da...
oturup ciddi ciddi konular düşünüyorsun

37

sendin
kayıpı çalıp bir türlü kaçamayan o yaramaz çocuk
çalıntı dizeleri
gizlice sokmaya devam edeceksin oyunlara

hastaları teselli etmekten yorgun doktora
öyle yemek falan değil ama
sokak sokak dolasıp
güzel manzaralar uyduruyorsun

tekerlemeleri hep karıştırdığın için
gözünü kapayıp seçtin kendini

müteahhidin kötü fikirlerini çizerken
tutup kolundan bir mimarı
odasının rengini seven bir kızla tanıştıırıyorsun

Ankara'da bunca insanın hesabı için
dizesi çıkımsayan bir sair gördün mü
çıkartıp kendini koyuyorsun masaya
bu defa,
oluyor...

38 kovadaki balıkları
yine sen atacaksın denize geri
unutma olur mu?

GERÇEK

muzurluğu sırtında taşıyan bir kaç anyya
değilse buluşma yeri
neye yarar vapur çıkışları

eski bir aşkı
töre gibi özenle ütölemek her sabah

karşımda
çocuksu soruları unutkanlığın;

resimlerini,
hazır tutuyorum hep;
korsanlar gibi maviden uzak;
bulmaca köşesi ömrümün..
Nastenka'ya üçüncü gecem olur musun?

Bahariye Caddesi'nde öyle hazırcevap ki balkonlar
aynı kahverengi hırka üzerinde...
yoksa bulutların olmadan cebinde
sokağa çıkıyor musun hâlâ?

bütün fazlalıklarımı çıkardı İstanbul
çaylarımız biter bitmez burundaki kafeteryada

39 bir tek papatyayla yumusuyor gerçek
sana hiç almadım,
biraz önce ilk yağmuru yağdı sonbaharın..

YENİ BAŞLAYANLAR İÇİN: BAŞLAMAK

Bir insana başlandı mı
Aşağı bakmamalı asla
Size doğrudan gözlerime bakmak yakışır
Değil mi ki göz izinden yakalanır bütün âşıklar!

Kurallar meraklılar söylevler derken
Sıklımaya başlandı mı
Size vurup kapıyı çıkmak yakışır

Yürek yaşınız 18'den küçük
Bu civarda tescilli hiç bir mutluluğa almazlar
Değil mi ki laf dolandırmak bize göre değil
Eski sevgililerden bahsetmek zor iş
Bir kahkahayla hallaç pamuğu gibi savurmak yakışır

Dokunmak da beceri ister
Ben kazmanın tekiyim desen de
Elbette hiç atlamadın bir uçaktan
Ama paraşütü açılmamış bir adamın
Toprağa uzattığı eliyle
Dokunursun
Böyle geçsin suç tarihine!

40 Haberim bile yoktu gözlerin hangi renk
Yanında uyanmadan önce
Deniz kıyısında doğmuşum ben
Denizi ilk kez gördüm
İnsanı böyle şaşırtmak, hiç yakışıyor mu bir hanfendiye?

İki ters bir düz yenilmisiz
Ne vakit açılmışsa yürek
Boş verin,
Her güzel aşk
Hepyeikle başlar zaten

Kaç eldir gele atarken ruhum
Olay yerinden hızla uzaklaşırken görülmüştür
Kırmızı elbiseli bir kadın
Biliyorum sensin, cesaretinden tanıdım

Bir insana başlandı mı
Ben asla bakmıyorum, sen de bakma arkaya
Yine de beni her özleyişte, ki biraz da olsa özlersiniz
İlk buluşmayı anımsayın
Çünkü bütün âşıklar
Cinayet mahalline
Geri döner

Bu suçu bana lütfeder misiniz?

41

DİKKAT

Biz hayatı harbi bilirdik,
Palavra sıklmaz, yamuk yapmaz
Sahibinden kiralık şimdî tüm aclar
Bir mahalle takımı bile çıkmaz artık bizden

Ayrılık olmasa
Hiç bir şey yeniden başlamaz diyenlerdenseniz
Bir de bana sorun

Bir hayatın tiryakisiyim ki iflah ne kelime
Ama neymiş diye sormayın,
Söleyince gerçekleşmeyenlerden...

Rehberimdeki hiç bir numarada öyle birinin oturmadığı
Bütün hatlarla birlikte, bütün sohbetler kilitlenmiş
Yalnızlığın dakika başı kafamıza kakıldığı
Boktan bir gecede, o gecenin de köründe
Kafalar kıyak, git git bitmeyen bozuk bir yol
Silecekleri çalışmayan bir Murat 124 ile yağmurda
Lastik değiştirmeyi bilmeyen bir kaç çocuk
Bir çam ormanında sabahlamışız çok mu
Çok!

42 Aman dikkat
Yalnızlık
Alkollü bir sürücü
Kol geziyor sokaklarda

MARMARA'NIN HAKİKİ DENİZCİLERİ

tam degecekken suya
Pendik tersanesinde bir Brezilya gemisi
mühendis bey
ne zaman girdin en son denize?

kaptan köşküne ilk kaynakçı ustası kurulur,
Brezilya'yı Pele'den bilirsin,
adalar'ın, uzaktan çok yakıştığını birbirine

dümen monte ederken adettir
uzaklara bakılır kara görünür gibi
başka bir gemi iskeletine çıkmadan önce
öğrenmiştir yüzme bütün işçiler

iste şu caddede iner demeyin
çöp torbalarıyla maviyi karıştırır Başbüyük'te çocuklar
bir koyulsalar yola
koklayarak bulur mu bulurlar denizi

43

DAR VAKİT

torunun yemediği simitle baş başa bir kadın
gençliğini martılara atıyor...
bugünden bugündür çünkü sevinç

rıhtım boyunca aynı sıkıntı çitlatılırken,
Kadıköy'ü tamamlayan
bozuklukları tekrar tekrar sayarken
cebinde dalgaları bulan işsiz biridir,
dalğın bir yankesici için, şu çiçeğin adıdır
bir kıza almak için günün birinde...
beklerken koşan bir yolcuyu,
içinde gençliğinden bir şarkı
kaç motoru birden bekleten
geveze bir kaptandır

masasında telefon defteriyle soğumuş bir çay
yıllardır ilk kez açıyor gençliğini
dünden yarınadır çünkü sevinç

44

ORTA DOĞU'DA KAYIP SÖZCÜK

I

Pencereye dayanmış bir ihtiyaç, acısını evcilleştiriyor
Eşyaları toplanmış çoktan, nesi varsa anılardan başka?
Ağrı Dağı'nda ezerken üzümlemini on bin yıllık şarabın
Bir vakitler yoktu tanklar hayır yoktu.

Kamyon lastiğini bugün evde bırakmış çocuk
Dicle kıyısında kısmış gözlerini, hayaller derliyor;
Öğrenecek elbet yüzme, mayın hurdalarından
sekip kaçan toplar için
Bilmiyoruz diğer oyunları dağdan dağa gecen...

Sararıırken bir yanı atlasın, daha çok diğerlerinden
Tarihin bu en iyi peygamber okulunda
Oturmuyor kimse kapı önlerine artık neden?
Sırf sessizlik bozulsun diye dikilmişti oysa Babil'de
bir kule;
Sümerlerden kalma yok mu hiç ortak sözumüz?

Ermenistan'da bir kadayıf ustası, Antep'i dinliyor
masal
yerine;
Tebriz'le illa karıştır minyatürleri Bursa'nın;
Felluce'de yıkılmış duvarlardan Şam'a girer
soğuk;
Karadeniz limanları saklamıştır Berberi
korsanlarını
Arabistan'da eksik olan su, nehirlerden taşıyor
kuzeyde

Bazense Beyrut'un güneyinde düşen bomba
iki semt öteden duyulmaz
Yine de Buzul Çağı'ndan bu yana ayrı kıtaları
Bir selam birbirine bağlayabilir;

45

Bir balıkla orduyu doyurmak marifet değil
Dün Kızılderiz 1'kiye ayırmıştık,
Simdi halkları birleştirmek ne kadar zor olabilir
Ramak kalmışken Orta Doğu haritalarının kendi kendini
çizmesine

İlk kahve çekirdeği kavulduğundan beri
Ve yürümeyle aynı zamanda öğrenilirken ölüm
Mezopotamya boyunca İnât Tanrılarına tapılmıştır;
Umut türetmenin tarifi bu en sert iklimde
Esmen teninde kayıtlıdır insanların eski yazıtlarda değil

Yıpratmış vakit neyi katsa önüne, laf!
Her doğanla yeşeriyor bir halk
Her ölenle yeni atasözleri öğreniyor
Tüm güneş saatleri günde iki kez gösterir bunu

Uzak su kuyularına okul yerine devam ederken kızlar
Bahçeden yeni gelmiş bir velet hemen tahmin edebilir
Delip geçiyorsa kayaları Fırat
Nemrut kalabalığında kardeşini yitirmiş halklar içindir
Bir elinde kırk bira kadehi, dostluğa kalkmış
Bir eli, konuşmuyor diğeriyle

46

Ve sabır, boynumuza sarılı çarşafsa tarihin bir ucundan
geçerken diğeri
Bileyip durduğumuz acı, aslıdır duvarda ufacık bir çiviye
belki
Ne demis bir dost epey kuzeyden
Öykünün sonunda kullanılacak elbet
Başında adı geçen tüfek
Tam da bu yüzden
Her şey
Mucizedir çölde:

Bir kere yanımtı Bağdat'ın kütüphanesi ve kurulmustu
Sokak aralarında çarpışanlar yarın yeniden çakacaklar
rafları;
İbn-i Sina'nın tavsiyeleri ile hastalıktan korunuyor
İran'da hapis yatarken Cafer Macid ve diğerleri;
Ve Filistin'e anıtlar dikmek yerine görkemli
Kaldırım taşları yenilenmelidir.

II

Gazze'de her halükarda fink atarken güneş
Gölgeleri on yıllardır uzar
Çekingen bir hayat hep bir kaç adım arkadan yürürken..

Ne zamandır açılmamış misafir odası
Yorulmuş bir kadının beklemekten
Son bir siyah tel saçında
Konuşuyor ilk defaymış gibi kiminle

Tozunu aldıkça eskiyor resimdekiler
Hiç bozulmasa da her gün düzeltmekten bir yatağı

Tel Aviv'i dolduran yağmur birazdan bahçesine düşecek
Çünkü Filistin'le gökyüzü arasına
Çekemez
Kimse duvar

Ama yorulmuş iste beklemekten

47

III

Gülümsemenin bombardımanda kaynadığı
Tek şehir burası olmasa da
Havadan sudan konuşulanlar bile
Ederdi bir rüya,
Eklense uç uca...

Kaçanların değil
Kalanların nereye gittiği önemli artık

Bir cümle eksik söylense
Ağızları yanardı,
Var mı dinleyen?

Yıkıntının, mimariye dahil olduğu
Kahkahalar kısa düştükçe
Toz dumanın, güneşi kesiverdiği
İlk şehir değil Beyrut

O gün doğanlardır bir kenti yasatan
Umudun ölümlle aşık attığı
Son şehir olmayacak

48

Efe Duyan'ın Kemal Özer'den Seçtikleri

YAZIT

atımı
bir yerde durmanın
güzelliğine bağladım

49

KAVGANIN YÜREĞİ (1973)

KILIÇ

Elini uzatıyorsun güne, ölgün saatleri kalmış yalnız.
Uzaniyorsun ağaca, silkeleyip almışlar yemişini. Toprağı
ürünsüz bırakmışlar, göğü soluksuz, denizi çorak.
Kapamışlar sokakları anılara ve umutlara.

Tam çökerken bir taşın üstüne, bakıyorsun el değil bir
kılıç, bileğinin ucunda.

BİLDİRİ

Yürüdüğün vakit, seninle birlikte yürüsün diye
kentlerdeki daracık sokaklar,
geniş alanlarına çıksın diye alınterinin,
yürüdüğün vakit değişsin diye dünya
ve yaşam mutlu bir türkü olsun diye
dağlarda tek tek yakılan bu ateşler.

SORULAR

Durulmuş diyenler göklere,
durgun değil midir fırtına öncesi?

Sokaklara yanıtlmış diyenler,
yanıldığı görülmüş mü şafak vaktinin?

Umut yenildi ise demircilerin
dövdükleri nedir örsterde hâlâ?

Ya ilkyazda çatırdayan buzlara ne demeli,
sözünü söyledi ise ırmaklar?

52

SEN DE KATILMALISIN YAŞAMI SAVUNMAYA (1975)

BEŞ İSPANYOL

27 Eylül 1975'te fasizm
onları kursuna dizdi

Dünya ne kadar uçsuz bucaksız
ne kadar bölünmüş olursa olsun
bir şey var ki önlemesi mümkün değil
sınırların ve uzaklıkların,
giriyor doludizgin yaşantımıza

Bir şey var ki hep birden paylaştığımız,
açılıyor ellerimizde bayraklar
ve beş yeni yara bağrımızda,
yığıtçe üstüne yürüyor karanlığın
bir şey var ki İspanya'da

Görmediğimiz halde yüzlerini
adlarını işitmediğimiz halde bir kez bile
derin bir soluk alınca hepimiz
göğsümüzde tutuyoruz onlar için
yaşasınlar diye daha bir süre

Bir şey var ki durdurması mümkün değil
silahların ve darağaçlarının,
fırtınadan önceki sessizlik kadar anlamlı
namludaki kursun kadar patlamaya hazır
bir şey var ki geride bıraktığı onların

53

GECEYE KARŞI SÖYLENMİŞTİR (1978)

HALİÇ
- Belgesel bir filmin yorumuna katkı -

Altan Yalçın'a

I

Aralanıyor işte
bir günün kapaşı daha,
sokuluyoruz Haliç'e doğru
ayrılıp küçücük bir vapurla
Galata Köprüsü'nden
suları köpürte köpürte.

Suları köpürte köpürte
kürek çekiyor sanki hamlacılar,
ilk ışıklarıyla sabahın
sokuluyoruz Haliç'e doğru,
bir düşü emziriyor sanki yine
ayağı dibine kıvrılıp Saray'ın.

Bırakmıyor neyse ki gün ışıdı,
girmemizle çıkmamız bir oluyor tarihe,
ne hamlacılar kalıyor, ne gezinti kaydı,
ne de sularda sürüklenen düşlerin
kıyaya vurmuş gölgesi yatılar.
Sokuluyoruz Haliç'e doğru.

54

II

İstanbul çoktan uyanmış,
delip çıkmış alacakaranlığı
kubbeler ve minareler,
çoktan uyanmış çalışan el
üreten göz, isleten ayak,
çaylarını yudumlar yudumlamaz
yollara dökülmüştür çoktan;
işbaşı beklemiyor çünkü,
sabırsız fabrika kapıları.

Çoktan açılmış İstanbul
sofra başlarında sabırsız,
çignemeye hazır ceneleri
obur gökdelenlerin,
hazır tıkmaya büyük oteller,
bulvarlar, eğlence yerleri,
tecimenler hazır öğütüp yutmaya,
tasmasından çözmüşler istahlarını,
salmışlar Haliç kıyılarına.

55

III

Bir uğultu değirmeni ilk uğrağımız
her sabah kurulan bir insafsız pazar;
sağiyor yeşil sevincini uzak tarlaların,
günesten damıtılmış körpe yemisi­leri
kamyon kamyon sağiyor güneyden kuzeye,
daha tohumdayken ucuza kapatıp
sandıklarla çuvalarla örgütsüz emeği
sağiyor geviş getiren ağizlerine
altın dişli küstah araçların.

Üstü kabuk bağlamış bir yarayı
bir kez daha yırtıyor her pazarlık,
çünkü yemişler değil alınıp satılan
yağmalanmış umutlardır ırgatların,
gurbete çıktılarsa ilkyazla birlikte
dağıtdılarsa verimli ovalara kışlaklarından
dönüp duruyor tepelerinde bir alıcı kuş
bir ucu İstanbul'da, Haliç kıyısında­dır
bir ucu güneydeyse kanatlarının.

IV

Ve bir baska uğultu Balıkpazarı'nda
çaktıp söniyor deniz feneri gibi,
ağlardan süzülüp karaya vurmuş sanki
balıkların kaynaştığı koskoca bir gövde,
her sabah ürün veren koskoca bir yorgunluk
bıraksalar yetecek herkesi doyurmaya
yetecek araya girmese yağmaçlar.

Yağmalanıyor her sabah bu paylaşımda
denize ektiği tohum terli alınların,
dalyantlarda bekleyenler sürülerin yolunu
ağ dökenler iğirip motorlarında
avuçları patlayana kadar kürek çekenler
yeniden düşüyorlar her sabah tuzağına
iğrenç pazarlıklarda biçilen fiyatın.

V

Başımızı kaldırıncı kıydan
göz göze geldiğimiz Cibali fabrikası,
ödenmemiş bir yorgunluktan sonra
tüttürmek istediğimiz kahırlı sigarayı
uzatıyor parmaklarımızın arasına.

Avuçlarda biriken nasır, çapalarken tütünü,
ve kırıp da dizerken gösterilen sabır
buluşuyor tezgâh başlarında
hünerli elleriyle işçi kızların,
aynı kahırlı yazgı doluyor kutulara.

VI

Bir sigara içimi ötede tekneler,
Kasımpaşa önlerine doğru
beklesen tekneler kıyı boyunca,
aynı kahırlı suskunluk içindeler.
Ama bastankara etmemiş hiçbiri,
yutkunsalar da tütmeden bacalarıyla
yanlarından geçerken Halıç vapuru,
tersane kapısında midye bağırsalar da
hiçbiri düşürmemiş boynunu,
görüyoruz yanlarından geçerken
en küçük bir rüzgârda bile eşindiklerini,
bir el sağrılarına dokununca
demir tarayıp şahlanacaklar sanki.

VII

Horgören bir el, insan yaşamını
sanki dişlerine tutuyor koskoca bir hızarın,
bittikçe püskürttüğü yongalardır
eğri büğrü sokaklardan yukarı
tırmanan köhne evler yamaçlarda
ve kıylara biriken iskeleler.

Artık konuşmayan bir ağızın
sanki yorgun damağında sıralanır
unutulmuş bir dilden birkaç sözcük:
Kasımpaşa, Fener, Halıcıoğlu, Balat,
kiminin söyleyecek kimsesi kalmamış,
kimi ancak belli saatlerde anılır.

VIII

Hepsi de birer anı kıvamında
Rastladığımız insanlar.
Sesleri anı olup kalıyor
konuştukları zaman,
gölgelerini tazeleyecek su
kirleniyor durmadan,
kararıyor durmadan düşleri,
özlemleri eskiyor sığağı sığağına,
daha doğar doğmaz istekleri
boğulup kalıyor kuşatılmış bir dünyada,
birer anı oluyor geçmiş günlerden
çocukları düşer düşmez ana karnına,
geçmiş ve gelecek günlerden birer anı.
Birer anı kıvamında
'yasayan'la 'yasayacak olan'
Haliç insanlarında.

IX

Bir büyük zincir düşünün
nerdeyse bosanacak,
düşünün hazırladığı gürültüyü
bütün sestleri bastırarak,
öylesine gergin işte
tersaneye yaklaşıırken
Haliç üstündeki gökyüzü.

İşte öylesine aydınlık
bilmiş gelmiş elleri
ilk tersane grevlerinden işçilerin,
bir gemi için değil
bir türkü için
bir ağızdan söylemek için
bir türküyü omuz omuza
salladıkları balyoz
vurdukları perçin
kızğa koydukları omurga.

Kaynak yapıyorlar
ellerindeki aydınlıkla,
ödenmemiş emeğin öfkesi
partiyor oksijen alevinde,
partiyor yüzlere tutulan maskelerde
yepyeni bir şafağın haberi,
öylesine duyarlı işte
ayrılırken tersaneden
Haliç üstündeki gökyüzü.

62

X

Parça parça sökülen karanlık
toprağın derinliklerinden,
şimdi mavnaların karnında
çıkmayı bekliyor yeryüzüne,
çıkmayı bekliyor bir kez daha.

Bir kez daha acıyan tırnak
ağrıyan bel, tutulan omuz
kömür çıkarıyor yeryüzüne,
sökente taşıyanın imzası
bir kez daha buluşuyor alınterinde.

Kovanına girip çıktıkça mavnaların
sırtlarında küfeleriyle arılar,
oğul veriyor gün ışığı
kömürün içindeki gün ışığı
oğul veriyor karanlıktan aydınlığa.

63

XI

Yorulmak bilmez kayıklar
iki kıyı arasında,
görünmez ilmiklerle
bir yazgıyı dokuyan
dolmuş kayıkları

Kara sularında Halic'in
getirmeye çalışınlar
parça parça bir araya
çoktan dağılmış bir güneşi
her gün boğaz tokluğuna

Geçenler karşıdan karşıya
bir dünyayı bırakıp
başlamak için
bir başka dünyaya
sıcak küllerin üzerinden

XII

İri bir toplardamar gibi
seyirir durur Sütluçe'de mezbahe,
tertemiz havasından doğu otlaklarının
çeker alır bıçağın altına
el değmedik sevincini süt kuzularının,
sabah çiynide titreyen gün ışığını
çeker alır danaların ürkek alınlarından,
damaklarından çeker alır körpe yeşilin tadını
imzası çoktan silinmiş sinsi bir anlaşma.

Kasların içindeki besleyici diriliği
kana dönüştürüp Sütluçe'den
püskürtür mutfaklara bir atardamar gibi,
çobanların ürettiği kaval sesinden
işlek ellerinde kesimcilerin
kanı emeğe dönüştürüp
püskürtür ara sokakların kasaplarına,
püskürtür paraya dönüştürüp emeği
tıknaz kasalarına celerlerin.

XIII

Silâhtar'da bir el
ıstığı üretmek için
ellerden oluşan bir el
dokunmak için düğmelere
sekiz saat üç öğün

Daldırıyor parmaklarını
kömürün karanlığına
yanıyor ocak ısınıyor kazan
avuç avuç kıvılcımı
devşiriyor Haliç'in sularından

Fabrika boyunda bir el
kıyıda toprağın üzerinde
akıyor kayış dönüyor kasnak
fışkırıyor alüminin ıstığı
çelik telleri çınlatarak

Kamaşıyor parmak uçları
Silâhtar'da bir elin
değdikçe başka tezgâhlarda
başka parmakların ucuna
çiçekleriyle elektriğin

66

XIV

Bakıyoruz Eyüp sırtlarından
asağıya doğru kuşbakışı,
ayaklarımızın altında kıvrılan
kırık kanatlı durgunluk
Haliç'in alını olmalı,
yüzümüze vuran sıcak
yanıyor olmalı
çarpıp da Haliç'in alnına
döküm fırınlarından,
çarpıp da sıcrayan ses kulaklarımıza
grev davullarının olmalı,
ve gördüğümüz adacıklar
silinmeye yüz tutmuş
tek tük harfler olmalı
Haliç'in alnında bir yazıdan.

67

XV

Anlıyoruz
yolu kesilse bile
durmuyacağını Halic'in

istediği kadar çeksin ellerini yesil
cam önlerine dizilen saksılardan
ağaçlardan çeksin ellerini, yosunlardan

istediği kadar kararsın sular
geciti vermesin gün ışığına
istediği kadar kök salsın bataklık
daralsın parmakları
gırtlığına sarılan camurların

döküntü öbeklerine
konup kalksın istediği kadar
açgözlü martılar

68

Anlıyoruz
durduramayacak Halic'in akışını
sürükleyip götüremediği artıklar
çürüyüp dağıtan gemi leşleri
sinsice biriken zehir
sökülmüş teknelerden

Bölüp de durduramayacak
altından geçtiği köprüler
ve bir hüznün çıktığı gibi
boşluğa açılan ağızları
brakılmış iskelelerin

Durduramayacak anlıyoruz
akışını denize doğru
bakınca Galata Kulesi'nden

görünce yeniden yaratılmış
gün ışığını akşam olurken
yorgun yüzlerinde emekçilerin

görünce ısımaya hazır
çalışkan ellerinden yeniden

69

KİMLİKLERİNİZ LÜTFEN (1981)

BİR UZUNYOL SÜRÜCÜSÜ

I

Ben bir uzunyol sürücüsü
işte yine

üçyüz kilometreye vardı yolum.

İşte yine

her dönemeci alırken
babamı duyuyorum:
"İşinin başında görmeli
/derdi/
kimin kim olduğunu anlamak için!"

Ben bir uzunyol sürücüsü

işte yine

yol uzun
yolcu uykuda.
Hazırlanıyor
baştan çıkarmaya
kıvılcım parmaklı rüzgâr.

İşte yine

kapılsam rüzgâra
duyulmaz olacak motor sesi,
gireceğim koynuna
esmer ve çirliçiplak gecenin.

70

Ben bir uzunyol sürücüsü
işte yine

yüküm özlem
ve merak.

Kırkı da İstanbul'dan
kırk yolcumun.

Bilet kesmişim
evlerden
sevdalardan
sınırların ötesine.
İçlerini burkan ayrılış saatine
geride kalanların.

Bilet kesmişim

kabarıp taşan hüzne.

Sularda oynayan
ve yüreği serinleten renklerine

günbatımının.

Bilet kesmişim

bilinmeze.

Yüzünü ilk kez
açık edene.

71

Ben bir uzunyol sürücüsü
işte yine elim tetik
gözüm yolda.
Söz vermişim
yıldızlı
bir yorgan altında
uyanık kalmaya,
ve duvaklarını kaldırmaya
dağ başlarının.
Söz vermişim
çarpışmaya tuzaklarla.
Özlemlileri
gezginleri
gurbetçileri
varacağı yere vardırmaya.
İşte yine
gaza basmışım
bir akşamüstü
saat tam altında.

72

II

Ben bir uzunyol sürücüsü
geçerken kır evlerinin önünden
yeni açmış bir gül çıkar karşıma
ilk kez ben duyarım kokusunu.

Ben götürürüm sınırdan sınırı
haberini hörgüçlü tümseklerin,
kimse bilmediği bir uygarlık
durmaktadır birinin altında,
binlerce yıldan beri bekleyen
duvarların ve kemiklerin nabzını
ilk kez ben duyarım parmaklarımda.

Ben bir uzunyol sürücüsü
yolum düştükçe ovalara
sönmeye yüz tutmuş çoban ateşlerinden
cekirgeler alırım avuc avuç
ışığa boğsun diye düşlerini
kara bir uykuda çırpınanlarını.

73

Ben bir uzunyol sürücüsü
kimi zaman uzaktan uzağa
seçilmeye başlar bir kentin ışıkları
yolumun üstünde yepyeni bir aşama
şahlanırım yalın yürek
şahlanır altımda araba.

Kimi zaman koskoca bir anıt
tek başına bir alanın ortasında,
sorarım kendi kendime geçerken
kimse görmezse onları
anıtların anlamı ne?

Kimi zaman da bomboş bir sokakta
dönen bir işçi gece vardiyasından,
karşılaşırsız dopdolu bakışlarla
ikimizin de varacağı yere
varmamış yolları daha.

74

SONRA BİR GÜN

Ben bir kılavuzum
bakmakla görmek arasında

Ben bir kılavuzum
yılların bilemediği

İşim gücüm
görünür kılmak
bakılan her şeyi

Bilmiyordum
dünyaya susadıklarını
gezinlerin
önlerine düşüp
kılavuz olmadan önce

Bilmiyordum
bir kenti gezdirmenin
bir yazgıyı açıklamak olacağını
kulak vermeden önce
ne söylediklerine
anıtlarla çeşmelerin

Evet bilmiyordum
neler anlattığını
şu kulenin
şu oymaların
şu sedef çekmecenin
görmüyordum baksam bile
kim karşı
kaçıncı yüzyıldan
kimin eliyle
bakılanla görüleni ayıran
bir peçe vardı hepsinin yüzünde

75

Sonra bir gün
anladım ki çekilmesi gereken
bir peçe daha var
baktılarla görülenin arasında

Murassa bir kılıcı övüyordum
soğuk benizli kuzeylilere
bir aksamüstü
sayıp döküyordum
nasıl dövmüş çeliğini
baş silâh ustası sarayın
birden
bir aydınlık içinde kaldım
yeni kesilmiş insan gırtlığının
açılıp kapandığını görmeye başladım
arkadaki duvarda

görmeye başladım birden
fışkırmaya hazırlandığını kanıtın
birikerek hisirtilarla
kesik gırtlığın ucunda

76 Başladım o günden sonra
bir peçeyi daha kaldırmaya
baktıklarımın yüzünden
bir kılıç çıkınca karşıma
başladım tutan eli de
kesilen gırtlığı da
fışkıran kanı da anlatmaya

ARAYA GİREN GÖRÜNTÜLER (1983)

BİR ENGEL ÇIKINCA

Yokuş aşağı kostunuz mu hiç?
Durdunuz mu hiç
bir engel çıkınca
birdenbire?

Bileceksiniz öyleyse...

Bir başdönmesi alır
kesilen hızın yerini
ve bacaklarınızda gelen rüzgâr
sizden önce aşar engeli.

ŞEMSIYELİLER

İncecik bir ilkyaz yağmuru
altında yürüyen şemsiyeliler
o kadar güveniyoruz ki birbirimize
dinip dinmediğini anlamak için yağmurun
bakacağımız yerde bir cama, bir su birikintisine
bakıyoruz birbirimizin şemsiyesine.

BİRİKİME İNANMAK

Dalgayı haber veren yakamoz
kimin gözüne çarpar kıyıda?
Çiçeğe durduğunu kim ayırt eder
tepeden trnağa giyinmeden ağaç?
Kimin dikkatini çeker küçücük bir bulut
güneşi kapatmadan önce?

SINIRLAMİYOR BENİ SEVDA (1985)

YAN YANA İKİ ÜLKE

Yan yana iki ÷lke gibiyiz seninle,
aynı önünden geçen bulut
önce seni karanlıkta bırakır sonra beni
senden bana eser, yerine göre,
yerine göre benden sana
şakaklarımızı serinleten rüzgâr.

İki kıyı gibiyiz karşılıklı,
hem ayırır bizi hem bağlar birbirimize
aramızda akan ırmağın.
İki tarih sayfası gibiyiz art arda
birinde başlayan cümlelerin sonu
ötekinde düğümlemler ancak.

Geldiği vakit hasat günleri
iki ayrı ağızda aynı anda
beliren bir gülümseme gibiyiz seninle
ve iki ter damlası gibiyiz alnında
elbirliğiyle üretilip
kardeşçe bölüşülen bir dünyanın.

TANIYORUZ BU TER DAMLALARINI

Taniyoruz bu ter damlalarını -
inip çıkarken güneş altında
parlıyordu yapıcıların çıplak omuzlarında,
fıskırıyordu kapalı boyunlarından
ağ çekerken balıkçıların.

Taniyoruz bu ter damlalarını -
yalımları yansıtırken
fırın kapağı önünde esmer bir yüz,
üflerken soluğunu bir cam kabarcığına
olanca soluğunu çekip ciğerlerinden
üflerken dolu dolu bir ağız.

Taniyoruz birbirine karşılan
bu ter damlalarını derimizin üzerinde -
tırmanıp da bir doruğa sarsıla sarsıla
yıldızlar devşirdiğimiz zaman
ve uzandığımız zaman dinlenmek için
birbirimizin yanına.

BİR ADI GURBET (1993)

DİL ÖĞRENMEK BİR BAŞKASINI ANLAMAKTIR

Yıllardır önümüzde açık duran
anılar değil bir alfabe sayfası

Duyamak için ne dediğini sessizliğün
yan yana gelmeliyiz iki ayrı kulak

İki ayrı göz yan yana gelmeli
ne biriktirdiğini görmek için günlerin

Ben kalemi alınca elime yazmalıyım
adımın başaklarda savrulmuş harflerini

Yüzüm nasıl dağılır giderdi yazmalıyım
kırlara doğru usulca bir akşamüzeri

Yazmalıyım nasıl konardı kelebekler gibi
avluların gölgelerinde dolaşarak sesim

Nasıl örterdi o uzun uykular yüreğimi
o ateşi küle çeviren masallar kış boyunca

82 Ne yazdığını okumak için kalemin
iki ayrı ağız yan yana gelmeli

Yan yana gelmeliyiz konuşmak için
bir alfabe sayfasında iki ayrı dili

ÂİLENİN, ÇEVRENİN, KENDİNİN SORUNLARI İÇİN YARDIMLAŞ

Belki de ter kokularımız bizi getiren böyle bir araya
ak benekli kara taşlar değil bu masanın çevresinde
belki de hohlanmış bir cam: unuttuklarımızı anımsatan
biz birbirimizden çıkartız yarına, terli alnyazımızdan

Toplanır kimimizin gözlerinde boşa giden bir sabahın öfkesi
kimimiz tırnaklarını geçirir omzuna bir beklentinin
kimimiz şıkar yumruğunu heyecansız bir esintinin suratına
bir birbirimizin adıyla sesleniriz aynı yürek sarstıntısına

Aynı düğmelerle ilikli, parlak deriden ceket ve
devrik yakalar, kıvrık kol ağızları, aynı sözlere açık
kulaklar, kanıksanmış göz kapakları:
belki bir tek yüzümüz var
biz birbirimizi kusarız durmadan,
silmeye çalışırsa da onlar

Bir el silmeye çalışsa da gözlerimizden kaygıları
beklentimizi yumuşatmak,
öfkemizi dindirmek, yumruğumuzu
sürekli eksiltmek istese de, sürekli gölgelemek ve örtmek,
biz birbirimize daha çok benzeriz, aynı sıkıntıyı bölüşerek.

83

ORDA OLMAK

Bir ıslık, yayılan bir ıslık.
Saymaya başlıyorum: bir, iki...
Geçip gidecek mi yine?
Sürdürüyorum: sekiz, dokuz, on...
Yoksa tam üzerimizdeyken?
Yirmi bir, yirmi iki, yirmi üç...

Kutakları bosaltan bir sessizlik.
Otuz altı, otuz yedi... ve bir patlama.
Güneşli bir suya bırakıyorum kendimi:
Bu kez de orda değiliz!
Aynı anda, bir ateşe basmış gibi
ter içinde kalıyor her yanım:
Orda olanlar ne yapıyor şimdi?

84

GÖRÜŞ GÜNÜ KONUŞMASI

Oğul ben senin görüş gününe
dağları devşirerek geldim
-bizim oranın dağlarını-
sevincimi ırmaklarda arttarak
-bizim oranın ırmaklarında-
sabah yeliyle örerek saçlarımı
-bizim oranın sabah yeliyle-
o simdi özlemiştim dedim
sesimi bizim oranın
çiçeklerine değdirerek geldim:
Nasılsın?

İşte yıllardan sonra oğul
yüz yüzeyiz yine seninle
aramızda duruyorsa bu telörgü
sen de benim alnıma bakmalısın
dağılına dek birer birer bulutlar
görünene dek bizim oradan
senin için taşıdığım gökyüzü.
Bu telörgü durduramaz çünkü
ne senin bakışını ne benim
yeter gözlerimiz susmasın:
Nasılsın...

85

Oğul ben senin görüş gününde
ninniler söylemeyi isterdim
-avutmak için uykusuz gecelerini-
türküler söylemeyi isterdim
-düğününe sakladığım türkülerini-
nice ağıtlar düğümlendi boğazımda
-birer harman yangınıydı her biri-
söylemeyi isterdim yasak olmasa
bana kendi dilimizi kullanmak.
Ama bu da durduramaz oğul
ne senin söyleyeceğini ne benim
yeter ki bir tek sözcüğe sığsın:

Nasılsın!

Bir tek sözcükle alırım ellerini elime
-üşüdükçe ovalayıp ısıtmak için-
bir tek sözcükle basarım bağrıma seni
-en öksüz saatinde kuşluk vaktinin-
bir tek sözcükle duyururum öğütümü
-gördüğün zulüm mayanı berkitsin-
bir tek sözcükle ulaşır sana dileğim
-gün devrilsin ama sen devrilmeyesin-
boşuna bunca zulüm, bunca yasak ve engel,
onları aramıza koyanlar utansın:

Nasılsın?!

86

OĞULLARI ÖLDÜRÜLEN ANALAR (1995)

ÖYLE KALSIN

Avutmasın beni, kimse avutmasın.
Bağlarbaşı durağında nasılsa
o Aralık sabahı
gök öyle kalsın.
Çekmek istiyorum bu acıyı.

Nasıl çınladıysa üç kursun
birbiri ardından, tek tek
nasıl çaldıysa telefon
tarazlanmış, kesik kesik
öyle kalsın havada.
Nasıl duyduysam öyle kalsın
kutaklarımda haber.
Çekmek istiyorum bu acıyı.

Bir kuşku vardı içimde.
Neden geciktiler o kadar?
Saat 10'du aradıklarında bizi.
Neden geciktiler o kadar?
İki saattir hastanedeydi.
Yanında olsak daha önce
kurtarırdık onu belki,
daha önce haber satsalar.
Kuşkum öyle kalsın.

87

Oğul ben senin görüş gününde
ninniler söylemeyi isterdim
-avutmak için uykusuz gecelerini-
türküler söylemeyi isterdim
-düğününe sakladığım türkülerini-
nice ağıtlar düğümlendi boğazımda
-birer harman yangınıydı her biri-
söylemeyi isterdim yasak olmasa
bana kendi dilimizi kullanmak.
Ama bu da durduramaz oğul
ne senin söyleyeceğini ne benim
yeter ki bir tek sözcüğe sığsın:

Nasılsın!

Bir tek sözcükle alırım ellerini elime
-üşüdükçe ovalayıp ısıtmak için-
bir tek sözcükle basarım bağrıma seni
-en öksüz saatinde kuşluk vaktinin-
bir tek sözcükle duyururum öğütümü
-gördüğün zulüm mayanı berkitsin-
bir tek sözcükle ulaşır sana dileğim
-gün devrilsin ama sen devrilmeyesin-
boşuna bunca zulüm, bunca yasak ve engel,
onları aramıza koyanlar utansın:

Nasılsın?!

88

OĞULLARI ÖLDÜRÜLEN ANALAR (1995)

ÖYLE KALSIN

Avutmasın beni, kimse avutmasın.
Bağlarbaşı durağında nasılsa
o Aralık sabahı
gök öyle kalsın.
Çekmek istiyorum bu acıyı.

Nasıl çınladıysa üç kursun
birbiri ardından, tek tek
nasıl çıldıysa telefon
tarazlanmış, kesik kesik
öyle kalsın havada.
Nasıl duyduysam öyle kalsın
kutaklarımda haber.
Çekmek istiyorum bu acıyı.

Bir kuşku vardı içimde.
Neden geciktiler o kadar?
Saat 10'du aradıklarında bizi.
Neden geciktiler o kadar?
İki saattir hastanedeydi.
Yanında olsak daha önce
kurtarırdık onu belki,
daha önce haber satsalar.
Kuşkum öyle kalsın.

89

Mezara koyarlarken baktım
uyuyor gibiydi yüzü,
Saçları yeni kesilmiş, kıscak.
Yıllar öncesini anımsadım,
İlk kez düşünmüştü ölümü:
Ölmeyeceğim değil mi anne?
Hasta yatağında elleri yanık,
yineleyip dürmüştü bu sözü.

Hüzün var bu evde artık,
Zaman bile onu anımsatıyor:
En erken o kalkardı sabahları.
Onu anımsatıyor odasında
yazıp da atamadığı mektuplar.
Sevdiği yemekler geliyor
yemek pişirdiğimde aklıma.
Nerde bir güzellik görsem,
-yeni açılmış bir gül, bir deniz-
karsılaştım oluyorum onunla.

Arkadaşımdı o benim.
Yol gösterimdi, öğretenimdi.
Nasıl paylaşıyorsa arkadaşlarıyla
benimle de paylaşırdı her güzelliği.
Anlamını bulmuştu yaşamın.
Bir keresinde bencillik ettim
(üstü başı kan içindeydi,
bir yaralıyı taşımıştı hastaneye)
yüzüme vurdu bencilliğimi.
Başka bir gün ise
(salt sevgimden dolayı)
Olduğun gibi görünme demiştim,
kırgınlıkla kınamıştı beni.
Ben birçok şeyi ondan öğrendim.

Bırakın öyle kalsın,
ağrıtlar azaltmasın bu acıyı.
Şimdi de bu acıdan öğreneyim
başka yüreklere açılmayı.
Ölümüyle bile öğretti diyeyim,
Boşuna ölmedi diyeyim.
Bırakın öyle kalsın.

OĞLU İP ALTINDA BEKLEYEN ANANIN SÖYLEDİĞİ

Biliyorum sizin için
bir adımdır gündeğümü
günün eşiğine bir adım
güneşin sölüğuna bir adım
su yüzlerinde aralanan ısıltıya -
bense her gündeğümünü
bir yangınla karşılarım
fişkırmaya hazırlanan
bir gözyaşı damlasıyla

Biliyorum sizin için
bir çağrıdır ilk ışıklar
yolun kıvrımına bir çağrıdır
yolcunun yürek yenileyen rüzgârına
güle çağrıdır, gökyüzüne çağrıdır -
benimse her gündeğümünde
bir afrika menekşesi ilk ısığım
haykırmaya hazırlanan
bir çiğlik salkımı ağzımda

O menekşe bir hücrede büyüdü
deniz özlemini duya duya oğlumun
bir avuç toprakla, bir sızım aydınlıkla
ıslanmayı umarak güz yağmurlarında
telörgüye takılıp kalmayan
bulutların özgürlüğünü kıskanarak
ve ne zaman ilk filizi göründü
Senin ellerinde büyüsün artık
deyip bana verdi bir görüş günü.

Biliyorum sizin için
bir saksıda herhangi bir çiçek o
biliyorum sizin için
birkaç yaprak gölgesi kuytu bir kösede -
bense uykusuz her gecenin ardından
dipdiri görür görmez onu
soluk alıp veriyor anlıyorum
bir daha bir daha her gündeğümü
bunca yıldır ip altında bekleyen oğlum.

Soruyorlar neden
2 Temmuz günden sonra
bir yangını dolandırıyor
parmaklarını neye değdirsen
yansımış oluyor bütün bakışlara
bir alev gibi ölüm acısı
üstündeki o kapkara giysiden

Ben anayım oysa
bilirim nereye giderse gitsin
elim yanındadır oğlumun eli
is karartır duman boğar ateş tırmanırken
direnc nasıl buluşt birinden ötekine
nasıl çoğaldı ufak bir umut titreşimi
o gün ben bir daha doğdum yananların külünden
kendimi bir daha adadım doğurup yaşatmaya